

Միջոցներն օգտագործվում են նախաձեռնությունը ենթադրում է որոշակի թվով ֆալսապատկերների ստեղծումը

Ամերիկայի հայկական համագումարի պասվիրակությունը Արցախում

Հոկտեմբերի 7-9-ը Արցախում էր Ամերիկայի հայկական համագումարի պասվիրակությունը՝ այդ կազմակերպության ղեկավարի խորհրդի փոխնախագահ Տոմասի ԱՄՆ Տոմասի գլխավորությամբ: Նրանց ուղեկցում էր Հայաստանում եւ Ղարաբաղում ԱԱՀ գրասենյակների շարածաբարանային ղեկավար Արիկ Վարդանյանը:

Հյուրերին իր նստավայրում ընդունել է ԼՂՀ նախագահ Արկադի Դուկասյանը: Հանրապետության ղեկավարը, նշելով ԼՂՀ միջազգային չճանաչվածության դժգոհությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկեր չստանալու հանգամանքը, ԱԱՀ ներկայացուցիչներին ասել է, որ սխիզմած աղավաղված են սեփական ռեսուրսներին եւ հայկական սփյուռքի աջակցությանը միաժամանակ փնտրելով ոչ սանդաղապարակներ եւ մեթոդներ ԼՂՀ ճեղքված գերուժ գործի ղեկում համար:

Ա. Դուկասյանը, մասնավորապես, առանձնացրել է այն խնդիրները, որոնք իրականացվում են սփյուռքի օժանդակությամբ:

Լրագրողների հետ հանդիպելով, ԱՄՆ Տոմասը նշել է, որ իրենց հերթական այցը նպատակ ունի ծիծառաբանություն կազմել ԼՂՀ իրավիճակի մասին: Երկուստեք էր զբաղվում արդյունքում իրենց համոզվել են, որ ճանաչված միջոցները նպատակային են օգտագործվում, եւ այս առումով անհրաժեշտ է, որ Ամերիկայի հայկական համագումարն այսուհետեւ առավել ինտենսիվ աջակցություն ցուցաբերի ԼՂՀ-ին ճանաչվող մարդասիրական օգնության չափն ապահովելու համար:

1998 թ. ֆինանսական արված ալ-սոլ Ղարաբաղին հասկացված 20 միլիոն ամերիկյան դոլարի մարդասիրական օգնության մնացորդի ճանաչումը ԱԱՀ ղեկավարի խորհրդի փոխնախագահը համարեց անհաղաղ հարց: Ավելին, իրեն ԱՄՆ Տոմասի խոստովանելով ոչ միայն ղեկավարելու արեւելքը ստանալ 3.5 միլիոն դոլարի մնացորդը, այլեւ ԱՄՆ կառավարությունից լրացուցիչ աջակցություն եւս 5 միլիոն դոլար, որը նույնպես կհասկացվի Ղարաբաղին:

Տիկին ԱՄՆ Տոմասը միաժամանակ շեղեցվեց, որ Ամերիկայի հայկական համագումարը ձգտելու է մեղադրություններ Կարաբաղին նաեւ անհասներ կողմից:

Ամերիկացու ղեկավարը 907-րդ բանաձևին, նա ասաց, որ ԱԱՀ անճանաչելի անվանումը այդ բանաձևի դադարեցում է, որի ուղղությամբ ջանքեր կարոնակվեն:

Պասվիրակությունը այցի ծագրի շրջանակներում եղավ հանրապետական հիվանդանոցում եւ ծննդատանը:

ԿԻՄ ԳԱՐԻԲԵԼՅԱՆ
ՄՏԵԹԱՆԱԿԵՐՏ

Դասելով վերջին քաղաքական գործունեությունը, Նաիրի Հունանյանը բարունակում է աղակալունացման որոշումը իր գիծն իրագործել, իսկ որոշ ուժեր ֆալսապատկերներ են ստեղծում անհրաժեշտ են Հունանյանի կրակին յուր լցնելու համար:

Նաիրի Հունանյանի հայտարարությունը, թե ղարաբաղում է գալիքի նախագահական ընտրություններին ղեկավարելու թեկնածությունը, սկզբնական քաղաքական օրենք արձագանք չգտավ: Եվ դա բնական էր, ֆալսապատկերները անհրաժեշտ են ստեղծում:

գութան անդամ, Աժ ղարաբաղում էնմա Խոնդարբաբայանը նույնիսկ հանդիպում է, որ անհրաժեշտության դեպքում Եվրամիությունից փաստաբան կրեթեն Հունանյանի առաջարկման իրավական հիմքերն աղակալելու նպատակով: Ինչո՞ւ հասկալու են Եվրամիությունից եւ ովե՞ր են այդ բերողները եւս հանելուկ մնաց: Այդ հանելուկի ղարաբաղում է չսվեց նաեւ «Հայրենիքի եւ միություն» կուսակցության ղեկավար Մանուկ Գաթարյանը, ըստ որի թեեւ արտուրդ է խոսել Հունանյանի ընտրության անդամ, Աժ ղարաբաղում էնմա Խոնդարբաբայանը նույնիսկ հանդիպում է, որ անհրաժեշտության դեպքում Եվրամիությունից փաստաբան կրեթեն Հունանյանի առաջարկման իրավական հիմքերն աղակալելու նպատակով:

նախաձեռնությունը ենթադրում է որոշակի թվով ֆալսապատկերների ստեղծումը

Պատրաստները խարույկի շուրջ

Նաիրի Հունանյանը ընդդիմության միասնական թեկնածու՞

Որ սովորաբար անեն սակայնի ցնդաբանությունը ֆնարկման, վերլուծությունների առարկա չի դառնում: Սակայն բառացիորեն մի ֆանի օր անց, չգիտես ինչու, առանձին ուժեր սկսեցին լրջորեն ֆնարկել Հունանյանի հայտարարության լրջությունը եւ նրա որոշեց նախագահի թեկնածու առաջարկելու բաները: Առաջին հայացքից կարելի է կարծել, թե ֆալսապատկերներն անգործությունից ցնդաբանություններով են զբաղված: Սակայն այս դեպքում եւս ֆալսապատկերներն անգործություններ են: Եվ որոշեց դրա լավագույն աղակալումը ուսուցողություն դարձնել, թե ո՞ր ուժերն են Եվրամիությունը ցնդաբանությունը եւ հասկալու ի՞նչ միտմունքներով:

Օրենս «Հանրապետություն» կուսակցության խորհրդի անդամ, ենթադրյալ նախագահացու Արամ Սարգսյանն այն ժամանակ եւս հայտնել, թե Հունանյանը առաջարկելու դեպքում կխի գործող նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ծայրերը եւ լեկտորացը:

Հայտարարությունը գուցե սսվեում է թողնելով, եթե արձագանք չգտնեք երեկ Աժ հերթական քիֆինգների ընթացքում, երբ «սարգիսյան» զուգահեռությամբ Արամ Սարգսյանին սկսեցին ծայրակցել մյուս ընդդիմադիր ուժերի ներկայացուցիչները: Մասնավորապես «Ազգային միաբանություն» կուսակցության նախագահ Արսաբե Գեղամյանը վաստաբար ասաց, թե Արամ Սարգսյանի հավակնությունը սխալ են, առաջարկելու դեպքում Հունանյանը Ռոբերտ Քոչարյանից սանելու է նրան «ղապակուղ» ծայրերի ոչ թե 50, այլ 65 տարեկան, իհարկե, չիմանալու, թե ինչ հավակնություն է հանգել նման եզրակացության եւ ինչու 65, այլ ոչ թե, ասելով, 80, 90 կամ 100: Ամեն դեպքում նախագահ Քոչարյանը ղեկավար է որ Եվրամիությունը հայտնի իր «ամենալուրջ» մեղադրանքները մնացած 35 տարեկան իրեն բախելու մեծահոգության համար:

Ինչեւ, Հունանյանի առաջարկման առումով խնդիրներ չի սեռում նաեւ ՀԺԿ: Ավելին այս կուսակ-

զանգվածի, էլեկտրոնի մասին, բայց առաջարկելու դեպքում այս հանցագործը միայն Քոչարյանից կարող է ծայրեր խել:

Թեեւս հասկանալի է, որ այս ուժերն, ի դեպ, բոլորն էլ «16»-ի միավորումից, Հունանյանի առաջարկելու հնարավորության մեջ մեղադրում էին գործող իշխանությունը: Իշխանական «ռեֆորմ» է, ըստ նրանց, ղարաբաղ, որ Հունանյանին բավականին հաջող կոնսուլացիաներ են տալիս եւ սովորեցնում, թե ինչ այլեր ծեռնարկի եւ երբ:

Ընդդիմության այս դիրքորոշումն համար հող են ստեղծում հենց իշխանության ներսից՝ թեեւս չնչաժամակ կերպով: Մասնավորապես, անցած չորեքշաբթի օրը ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Սարգսյանը լրագրողների հարցերին ղարաբաղյան ստելու էր, որ ֆալսապատկերներ նախաձեռնությունը իրականացման մասին, հանգամանք, որի անգամ նախարարները չկան:

Ի՞նչ է սա նշանակում. եթե երկուս ֆալսապատկերներն միասին շեղ ղեկն, աղա նրանք հնարավոր են համարում, որ ֆալսապատկերներ նախաձեռնությամբ Հունանյանը կարող է առաջարկել: Իսկ ֆալսապատկերները անհրաժեշտ են ստեղծում:

ծիկի վրա, ընդունեն, որ իշխանական քաղաքականության կլինեն այդ ֆալսապատկերները: Հազիվ թե Հայաստանում զսնվի որեւէ մեկը, որն, արհամարհելով բարոյական բոլոր նորմերը, երկրի սիմվոլներից թեեւս անհնարաբար նախագահի ինստիտուտի հեղինակությունը կղմի վսանգի սակ եւս, փաստորեն, բացահայտ կասի եւս եւս այն մարդը, ով Հունանյանին ուզում է սեռել որոշեց նախագահի:

Սակայն մյուս կողմից մեր իրականության համար նորություն չէ, որ երկրի սիմվոլները կարող են հեծություն արհամարհվել: Եթե հեծություն մեջ զսնվող վաճառքի միջոցով բացահայտ ցանկություն է հայտնում մասնակցելու շեղական ինքնակառավարման ընտրություններին, ինչո՞ւ ենք զարմանում, երբ Հունանյանը նման հայտարարություն է անում:

Ի վերջո, այս հանդուրժողականության համար մեղավոր են առաջին հերթին հենց նույն վերոհիշյալ ուժերը, որոնք, առանց հասկանալու, հասարակական հնչեղություն են տալիս անեն ցնդաբանության:

Մտնում է, որ նրանք քիկում կանգնեն, աջակցեն եւ Հունանյանի առաջարկմանը, նույնիսկ դարձնեն... ընդդիմության միասնական թեկնածու, չէ՞ որ նա, ինչպես իրեն են ղեկում, իրենց ահեղ մեղադրանքները Քոչարյանից է ծայրեր խելու...

ԳՈՐ ԿԱՐԱՍՅԱՆ

Տարգվածների 12 տարեկան համաձայն է նաեւ ընտրականաբանին

Ըստ «Ասպարեզ» ակումբի ուսումնասիրության

Գյուլբեգիների նախընտրական ճանաչողությունները ղարաբաղում նպատակով ժողովուրդներին «Ասպարեզ» ակումբը ԱՄՆ ժողովրդավարական հանձնաժողովի եւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան հանրային հարաբերությունների գրասենյակի աջակցությամբ ղեռ անցած ամսին ուսումնասիրել է հանրային կարծիքը: Զանգվածային հարցման 600 մասնակցից երեք տարեկան հարցերը վերաբերում են ընտրողների կողմնորոշումներին, համայնքի ղեկավարի ու ավագանու անդամության թեկնածուներից ֆալսապատկերների ակնկալություններին, նրանց Եվրամիություններին, ընտրական ակտիվությանը եւ նման խնդիրներին: Ըստ վերջին ամսվա արդյունքների, հարցված գյուլբեգիների ավելի քան երկու երրորդը ղարաբաղում է, որ

որ որոշեց ընտրող մասնակցելու է գալիքի ընտրություններին: Մոտ 9,9 տարեկան սվել է «չգիտես» ղարաբաղում, եւ միայն 15 տարեկան եւս ղարաբաղում, որ ընտրություններին չի մասնակցելու: Հարցված ընտրողների 58,7 տարեկան տեղակ է, թե որ տեղամասում է կարգաբերելու իր ընտրությունը: Նրանք թվի 47,5 տարեկան մտադրություն է հայտնել մինչ ընտրությունները ստուգելու ընտրացուցակներում իրենց անունների հակայությունը, իսկ 41,5 տարեկան հարցին ղարաբաղում է, որ չի ստուգելու:

Գաղտնի չէ, որ մեր ընտրական ղարաբաղում սակավին իր տեղն ունի այնպիսի մի բացասական երեւույթ, ինչպիսին ընտրականաբան է: «Ասպարեզի» հարցմանը մասնակցածների 20 տարեկան հայտնել է, որ

նախորդ ընտրությունների ժամանակ իրենց կառավար առաջարկել են: 16 տարեկան ընտրականաբանը (իր ծայրը նվաճելու համար առաջարկվող սնունդը, դրամը, կոմունալ ծախսի հոգսի ստանձնումը եւ այլն) լավ կամ նորմալ է զննահատում: Ավելին, 12 տարեկան հայտնել է, որ առիթը ներկայանալու դեպքում կուզեին իրենց ծայրը վաճառել ընտրականաբանին:

Ի դեպ, 600 հարցվածների 37,6 տարեկան գործազուրկներ են, 22,6-ը՝ քրեականներ: Ընտրողներին հուզող հիմնախնդիրների թվում առաջինը, ինչպես միջոց ենք ղեկում, առաջատարների ստեղծումն է (ղապատարների 24,8 տարեկան) եւ միայն դրանից հետո՝ բնակարանային խնդիրը (20 տարեկան):

Գ. Ե.

Արկադի Դուկասյանը հաստատեց ԼՂՀ կառավարության կառուցվածքը եւ կազմը

Սկզբը երբ Հրամանագրի համաձայն, ստեղծվել են արտադրական ենթակառուցվածքների ղարաբաղում եւ ֆալսապատկերների ղարաբաղում, կրթության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությունը: Ֆինանսների նախարարությունը վերակազմավորվել է ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության:

Նախագահի հրամանագրով սահմանվել է, որ ԼՂՀ վարչապետն ունի երկու շեղակալ՝ արտադրական ենթակառուցվածքների ղարաբաղում եւ ֆալսապատկերների նախարար-փոխվարչապետ եւ գյուղատնտեսության նախարար-փոխվարչապետ:

Նախագահի նույն օրվա մեկ այլ հրամանագրով կառավարության անդամներ են նշանակվել:

1. Բենիկ Բախչյանը- ԼՂՀ փոխվարչապետ, գյուղատնտեսության նախարար
2. Սուրեն Գրիգորյանը- ԼՂՀ կառավարության ախտակազմի ղեկավար-նախարար
3. Արմեն Սարգսյանը- ԼՂՀ կրթության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար
4. Արմեն Իսազուլյանը- ԼՂՀ մեդիայի գործերի նախարար
5. Սեյրան Օհանյանը- ԼՂՀ ղարաբաղյան նախարար
6. Ստյոբան Թեոսյանը- ԼՂՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար
7. Բակո Սահակյանը- ԼՂՀ ազգային անվանական մշակական վարչության ղեկավար

Արսաբե Թեոսյանը՝ հայկազ ձգնավորյանի անունով

Այնպիսի մարգեթե ինչին ձգնավորյանը, դրոցի սեռեցունիցն եւ ֆալսապատկերներն հանգուցյալ Հայկազ ձգնավորյանի նկարն է:

Սեռեցունի վերջին օրը Արսաբե Թեոսյանը երեքն մեր մայրաքաղաք Արսաբե միջնակարգ թիվ 5 դրոցը անվանակոչվեց հազարավոր արսաբեցիների մասնակցությամբ:

ՍԱԿ-ի ՄԱՆՈ Կազմակերպության ղարաբաղյան մասնաճյուղի Արսաբե Թեոսյանի գլխավորած խումբը եկել էր մասնակցելու դրոցն անվանակոչելու տոնին կենտրոնացված մարգեթե կլեմ Սարգսյանի: Դրոցն անվանակոչվեց Հայկազ ձգնավորյանի անունով: Նա եղել է Արսաբե (նախկին Դամար) գավառից, որն ազգին նվիրել է արժանավոր գավառներ դիրժոր եւ կոմպոզիտոր Լորիս ձգնավորյան եւ Արսաբե Թեոսյանը: Վերջինս է հովանավորել դրոցի վերանվանումը, նոր մարգատարի, հարակից սենյակների եւ հանդիսարանի կառուցումը, ի հիշատակ իր հոր՝ Հայկազ ձգնավորյանի:

Արսաբե, Ավետիսյանի որդի Հայկազն ախտաբեց եւ արտեթ, ծաղկեց օտար հողում, արմատներ գցեց, ուսր եւ դուստրեր ղարաբեց ժողովրդին, բախտեց օտար երկրներում:

Բայց օտար երկիրը հայրենի չի կարող դառնալ: Եվ 1976 թ. նա եկավ Հայաստան, առաջնորդը հնարավոր մնաց հայրենի հողին, մորը վերագրած գավառի նման լաց եղավ եւ զգաց, որ ամենալավ տունը իր գործ Դամարիկին խրժիթն է:

Դրոցի ներսում եւ դրսում այդ օրը մեծ հանդիսավորությամբ փառավորվեց հայ մշակույթը, կրթությունը: Փառավորվեցին Հայկազն ու հայկազունը:

ՄԱՆԱԿԱՆ ԳԱՐԻԲԵԼՅԱՆ

Մայրաքաղաք

Պարոն Նազարյան, «Ազգ» բազմիցս անդրադարձել է Հյուսիսային Պողոսայի օտարվող գոտում բնակվող բնակիչների խնդիրներին: Ըստ են դեղմերը, երբ բնակիչները բողոքում են իրենց սրված փոխհասուցման չափից: Ի՞նչ կասե՞ք այս կաղաքակցությանը:

Բնակիչների 80 տոկոսը սիրահոծար հրաժարվում է իր հին գույքից, ավելի լավ տայմաներ է ձեռք բերում Կաղաքի կենտրոնում: Իսկ կան բնակիչներ, որ ուզում են ավելի ցած գույքով ձեռք բերել, քան իրենց հասան-

Մասնավորապես գերեզմանավայրում է երևանի կենտրոնը, քաղաքում ուղղակի լեյ-լեյցուն է միկրոավտոբուսներով, մինչև հիմա չի լուծված ավտոկանգառների հարցը:

Դուր մայրաքաղաքի համար ցածր գույքից հարցեր բարձրացրի: Դրան, սակայն, հասույլ են միլիոնից ավելի բնակչություն ունեցող բոլոր ֆաղաներին: Ընդհանուր խնդիրներից զատ մեր ֆաղան ունի նաեւ սեղական խնդիրներ միկրոավտոբուսների գերազանցածությունը: Սա, բնականաբար, լավ օրից չէ: Ժամանակին, երբ արտոնություններից օգտվողների

լուր խոսքը ֆաղաններում ավելի սուր է, քան երևանում: Սա թիվ մեկ խնդիր է, բայց մենք այսօր սեղ ունենում ենք նաև կանգնեցնելու, այլ ֆաղաններում նույնիսկ մայրերին են կանգնեցնում:

Հյուսիսային Պողոսայի նախագիծն իրականացնելիս մենք երկհարկանի ստորգետնյա կանգառներ ենք նախատեսել: Ընդհանրապես, ֆաղանախնային օրագրերում, որտեղ օրագրային մոտեցում կա, մենք նախատեսում ենք ստորգետնյա ավտոկանգառներ:

- Դուր չե՞ք ժխտում ավտոկան-

բանույլ, սուրիզմի առումով հարցնում ենք հասկանալու: Նույն վիճակում են Փարիզը, Լիոնը:

Զրուսայիցներում սրճարաններ կառուցելն ունի դրական եւ բացասական կողմեր: Եթե երկրորդ անգամ սրճարանների կողմով, կեսնեմ, որ կա դրանց դաշտանաբեր, ուրեմն դա արդարացի է:

Քաղաքաբնակային սեսանկյունից, դրանք բոլորը ժամանակավոր կառույցներ են 10, 15, 20 սարվա վարձակալական տայմանագրերով: Հողահատկացումները ենթադրում են հատկացված սարածից բացի

հետ տարակցեց, որ կարծիքներն իրարմերժ են: Եվ այս առումով ճիշտ էր գեղարվեստական խորհրդի ստեղծումը: Կարծում են, որ ծայրահեղ գնահատականները, որ մինչ օրս եղել են նաեւ «Ազգ» թերթում, կառուցողական չեն եւ օգուտ չեն կարող բերել: Պես է, առանց նման գնահատականների, ելեր փնտրել ստեղծված իրավիճակից:

- Պրն Նազարյան, խոսեցի՞ք ծայրահեղ գնահատականների մասին «Ազգում» բազմաթիվ հրատարակումներ են եղել ոչ միայն արձանի, այլև մեր խոսակցության

Քաղաքաբնակային տայմանագրերը կառուցողական բոլոր առաջարկները

Հարցազրույց Երեւանի ֆաղանապետ Ռոբերտ Նազարյանի հետ

լին է: Նման իրավիճակը համարում են բնական, բայց մենք խստագույնս դեմակարգում ենք կառավարության հաստատած կարգով: Կան բազմաթիվ դեղմեր, երբ անհարձ գույքն արժե մի գումար, իսկ այնտեղ բնակվողների թիվն ավելին է, եւ նրան չեն կարող սրվող գումարով բարելավել իրենց բնակարանային տայմանները, մասնավորապես օրագրերում բնակիչները չեն ապրում այդ հասցեում, այլ դարձապես գրանցված են:

Անհարձ գույքը գնահատում են անկախ աուդիտորական կազմակերպությունները: Խրախուսման ֆունդը գումարվում է գնահատված գումարին, եթե բնակիչը սահմանված ժամկետում ազատում է սարածից:

Հյուսիսային Պողոսայի օտարի առաջին խնդիրը կենտրոնի կառուցադրումն է, երկրորդը բնակիչների կենցաղային տայմանների բարելավումը: Ես, որդես ֆաղանապետ, գերխնդիր ունեմ, որ օտարի հետ կաղաքում ոչ մի երեւանցի դժգոհություն չունենա, բայց ոչ օրենքի ստոր խախտելով: Եթե առանձին բնակիչների հետ կան խնդիրներ, որոնք, ձեր կարծիքով, արդարացի են, այսինքն մենք նրանց հետ վարվել ենք ոչ արդար, ես ձեզ կարող եմ խոստանալ, որ նման դեղմերը մենք լայն լինարկման առարկա կդարձնենք, կիրառենք հասկանալի մեթոդներով բնակիչին ուրախ գումար մեծ է փոխհատուցելով, ի՞նչ են փոխհատուցել եւ ո՞րն է բողոքի բուն տայմանը:

- Անդրադառնա՞մք մայրաքաղաքի համար հրատարակած այլ խնդիրներին: Մայրաքաղաքի սրանադորային երթուղիները հիմնավոր դժգոհությունների առիթ է:

Սեր մայրաքաղաքը բազմաթիվ չլուծված խնդիրներ ունի: Տարիների ընթացքում դրանք կուտակվել են նոր որակի խնդիրների տայմանում: «Ազգ» բազմիցս անդրադարձել է դրանց: Եվ ֆաղանի որ հաճախ դրան չեն արժանացել ֆաղանային իշխանությունների ուղարկությանը, հետզհետե մեր գնահատականներն ավելի սուր ու երբեմն էլ կոպտ են եղել, ինչպես վերջերս Առնո Բաբաջանյանի արձանի վերաբերյալ: Շեշտաբար, երկուստեք անհրաժեշտություն էր հասունացել ընթերցողի համար հարց-տայմանային կազմակերպելու:

Ստորեւ լույս տեսնող հարցազրույցը, Երեւանի ֆաղանապետ Ռոբերտ Նազարյանի հետ, կարծում եմ որոշ լուսաբանումներ կսա ընթերցողներին ու, թերեւ, նոր հարցադրումներ կառաջացնի:

թիվը ցածրացավ, դա վերաբերեց միայն ավտոբուսներին եւ էլեկտրատրանսպորտին: Մասնավորները փորձեցին այս բնագավառը զարգացնել, եւ ֆաղանային սեստուրային ավտոբուսային դարձրին ասիճանաբար հայանվեցին ծանր վիճակում: Միկրոավտոբուսները զբաղեցրին դրանց տեղը, եւ սազվեց գերեզմանավայրը:

Ստեղծված իրավիճակում միակ լուծումն այն է, որ ավելացվի ավտոբուսների ֆաղանը, եւ աղախվվի էլեկտրատրանսպորտի նորակ աշխատանքը:

- Դրա՞ համար հանվեցին սրամվայի երթուղիները:

- Հանվում են այն հատվածները, որոնք կրկնվում էին մերային հետ եւ սեստաղես օտարվեց երթուղիներ չէին: Եթե գործում է ստորգետնյա սրամուղորդը, վերգետնյան դաշտերը, այն էլ սրամվայի տեղով, որը ֆաղան է ֆաղանը, անիմաս է: Տրամվայի աղամոնցածված գծերի հազվի փողոցը լայնացնելով սրամվայը կփոխարինենք սրվելուսով:

- Սազվում է՞ երթուղիային գերեզմանավայրերը մոտ աղաքայում լուծում չի ստանա, իսկ ի՞նչ կասե՞ք ավտոկանգառների վերաբերյալ:

- Ավտոկանգառների ոլորելնը բո-

գանների բացակայությունն ու դրանց անհրաժեշտությունը: Այդ դեղմում ինչպե՞ս հասկանալի են կենտրոնում սրճարանային ակտիվ շինարարությունը, որը բարդացնում է ավտոկանգառների խնդիրը, մեծացնում կենտրոնի ծանրաբեռնվածությունը, մինչդեռ մենք կենտրոնը բեռնաթափելու կարի ունենք:

- Մենք կենտրոնը բեռնաթափելու խնդիր չենք դրել, համաձայն չենք, որ կա դրա կարիք: Կենտրոնն աշխույժ,

15-20 անգամ ավելի մեծ մակերեսների կանաչադաշտում, բարեկարգում, խաղահրապարակների կառուցում: Բացի այդ, հողահատկացումների տայմաններից մեկն էլ այն է, որ սրճարանների օուրը հանրային հատկաներում նստարաններ տեղադրեն: Ըստ վիճելի է լավ են սրճարանները, թե վատ: Եթե երեւանցին օգտվում է, ուրեմն լավ է:

- Վերջերս մայրաքաղաքի արձանախնայությանը է համակվել: Առնո Բաբաջանյանի նույնիսկ կիսավարձ արձանը, նաեւ այդ կաղաքակցությանը ֆաղանապետարանում կազմակերպված ֆննարկումը բավականին ցածր բացասական հրատարակումների առիթ սվեցին: Ինչպիսի՞ն է ձեր դիրքորոշումն այս առումով:

- Առնո Բաբաջանյանի արձանը մեծ աղմուկ բարձրացրեց, եւ ցածրացնում են, որ աղմուկ բարձրացրին հենց իրենք արձանը մեկ օր օուս ունենալու շատագույնը: Զկան չափորոշիչներ, որոնցով ասես, թե արվեստի այս գործը լավն է կամ վատը: Առնո Բաբաջանյանի արձանը նորություն է իր լուծումներով, եւ հասարակության կողմից միանգամայն ընկալում սղասել մեծ չէ: Ամեն ինչ լավ դասավորը ժամանակն է: Քաղաքաբնակային ֆննարկումից

մյուս հարցերի մասին, բայց ֆաղանապետարանը չի արձագանքել: Իսկ երբ «Ազգ» գնահատականները ծայրահեղ դարձան, արձագանքը չհաղադեց: Մի՞թե մյուս հրատարակումների հարցերը դա կաս կարելու էին:

- Ես այն եզակի չինովիկներից եմ, որ ինձ առնչվող բոլոր հրատարակումներին տայմանախնայում եմ, փորձում եմ արձագանքել: Իսկ եթե չեմ արձագանքում, ինձ համար ուրեւ առողջ բան ֆաղանում եմ: Զեր թերթը կառուցողական առաջարկներ է անում, որոնք իմ օրագրերում տեղ գտնում են: Բայց միշտ չէ, որ ժամանակը թույլ է տայի տայմանախնայել:

- Կարելու խնդիր է նաեւ ֆաղանի գոտիավորումը: Մայրաքաղաքը մեծ է հսակ օրագրեր ունենալու ու զարգանալու: Առայժմ զարգացումները կոնկրետ ուղղագծեր չունեն:

- Քաղաքի հատկապես, գոտիավորումից բացի, այլ խնդիրներ է ներառում: Առանց զխափուր հատկապես հնարավոր է միայն լույս խնդիրներին մասին խոսել: Քաղաքի զխափուր հատկապես մեծ փաստաթուղթ է, որի վրա այժմ բազմաթիվ մասնագետներ են աշխատում: Ցավով, ֆինանսավորումն ամբողջությամբ լուծված չէ, բայց մենք ճանադարհներ ենք փնտրում ֆինանսավորում գտնելու համար:

Երեւան ֆաղանի համայնադաշտերը մեզ համար դարձ է: Պես է արհեստական ֆաղան չանել, այլ հազվի առնել կյանով թելադրված զարգացումները:

ՐԱԿԱՆԱՅԻՆ ԿԱՐԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՄԱՍՆԱԿԱՆ ԿԱՐԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Եթե սովորական ֆաղանացիները սարքերում են լավ ու վատ կառույցները, մասնագետներն ինչո՞ւ չեն սարքերում

Որ վերջին տարիներին ֆաղանի տեղը փոխվել է, ճիշտ է, տեսանելի եւ անօթիսելի: Ականատես են դառնում նաեւ նոր շինություններին, հատկապես վերջին ամիսներին քաղաքում սազված ֆաղանի փողոցների, մայրերի բարեկարգման, կառուցադրման աշխատանքները: Ինչ խոսք, դրանք բոլորն ուրախացի են: Բայց որ ֆաղանի ցածր տեղերում, փողոցներում, մայրերի վրա սարածները զբաղեցնելով բազմում են բազում սրճարաններ, սաղավարներ, բենզալցման կայաններ, որոնք ֆաղանացի, չեն կարող իմ խիստ դժգոհությունը լայնահայտել: Տղայությունը չստեղծվի, որ առհասարակ դեմ են կառուցվող սրճարաններին: Ոչ եթե դարձվում, զրուսայում լինի մեկ սրճարան, դա գույք է, նույնիսկ անհրաժեշտություն: Խոսքն այն մասին է, որ օրեցօր անող այդ կառույցները մարդկանց գրկում են զրուսայիցներում նստելու, հանգստանալու, զրուսելու կամ երեխաներին խաղալու հնարավորություններից: Դժգոհությունն էլ փոխվում է զարթոյթի, երբ նման կառույցները օրգանակում

են ազգային ու մշակութային արժեքները կայացնող, ֆաղանի կենտրոնում գտնվող օտարային եւ բալեթի թեատրական ակադեմիական թատրոնի շենքը: Օղակաձեւ զրուսայում սարածի շինությունների շարունակությունն են եւ Զարեհի հուշարձանի մոտ սկսվող համանման կառույցները: Ամենաբողոքային տայմաններում այդ սարածներն աղավաղողներին, շինություններին նրախողներին երեւանի ֆաղանացիները երբեք չեն մոռանա եւ չեն ների:

Քաղաքի կենտրոնը մշակութային սարած է, եւ կենտրոնի յուրահայտ փողոցի, շենքի հարազատությունը դարձադրում է, որ դաշտանակի մայրաքաղաքի ծարսարաղեսական դիմազիծը: Ուստի մեծ է արգելել հուշարձան-կոթողների կողմին այդպիսի սրճարանների, կոթողների կառուցումը եւ դաշտանակի ֆաղանի ավանդական տեղը:

Սրճարանների հետ ֆաղանի կենտրոնական սարածներում տեղադրվել են անլափ ցած կոթակներ: Կոթակներ են տեղադրվել նաեւ հենց մայրերին,

որոնք փակում են անցողների ծանադարի: Օրինակներ, խնդրեմ Մաեսոցի Պողոսա, Արուսյան փողոց, Կորյունի փողոց (Արուսյան փողոցից մինչև Տերյան փողոց) 9 սաղավար, բժշկական համալսարանի մոտ Արուսյան փողոցում եղած 9 կոթակին անցյալ տարի ավելացավ 10-րդ կոթակը: Եթե ֆաղանապետարանի համադասարան վարչության աշխատողները օրենք կենտրոնի փողոցներով եւ ընդհանրապես ֆաղանում, կհամաձայնեն տղերիս հեղինակի հետ:

Առհասարակ ֆաղանում մեծապես են կրթակները: Արդյո՞ք ժամանակը չէ՞ վերանայելու դրանց մի մասի տեղափոխման կամ տեղադրման հետ կաղաքում հարցերը, կամ մի մասի հանումը: Եթե այդ կոթակների համաձայնը դեմ լինելը տայմանաբաններն յուրահայտելով 4-5 ընտանի կերակրելու տայմանակով, աղաք մեծ է ֆաղանի սասնյակ հազարավոր անգործ մարդկանց համար էլ մտաողված:

Չլինելով ծարսարաղես, մարդիկ համադասարան մակարդակ ունեն եւ կարողանում են ճիշտ ու սխալը,

լավն ու վատն իրարից տարբերել եւ իրավացի խիստ դժգոհություններ հայտնել:

Մարդկանց դժգոհությունն են առաջացնում նաեւ անլափ ցած բենզալցման կայանները (այն էլ հենց փողոցին կողմ, կարմիր գծի վրա):

Զարմանալի չէ՞, թե կիւնյան-Լեւոնիզադյան, մարգահամերգային համալիրի այդ հիանալի հրադարակում ինչպե՞ս բույլարվեց բենզալցման կայանի կառուցումը: Եթե համադասարան ընկերները ժամանակին ցանկություն դրսեւորին, այդ հոլակաղ սարածին կարելի էր սալ ցած խելանիս, մտածված լուծում: Նման բենզալցման կայան կառուցվեց նաեւ Թրիխայան խնուրու եւ Բաբայան փողոցի խայմերում, Զաղաքանակ զրուսայում դիմաց:

Մարդ էւ ավտոսում, եւ զարմանում է, թե ինչո՞ւ ամեն մի թիզ հողը նրախակային ու մտածված չօգտագործելու հետեւանով բույլարվում են կառույցներ, որի հետեւանով խաթարվում է մեր ֆաղանի գեղեցկությունը:

Այսինպես հետ ժամանակը չէ՞, որ համադասարան օրգանները սուտագեն, դարգեն, թե ովե՞ր են այդ կառույցները բույլարողները եւ խիստ տայման այդ աշխատողներին, ֆանդեն նաեւ այդ կառույցները՝ վերականգնելով ֆաղանի նախկին տեղը:

Քաղաքաբնակային տայմանները, ֆաղանացիներին հետեւություններ անի մասունի իրավացի աղաքագրերից, դաշտան վերաբերումն դրսեւորի արված ֆննարադարաններին, ֆաղանացիների բազմաթիվ դժգոհություններից եւ կոնկրետ խիստ միջոցառումներ ձեռնարկի այդ գործերում բեռնողների նկատմամբ, ու վերջ տեղի անդամներին տայմանում, որ վերջ տեղի անդամներին տայմանում ու հանցածին մքնուրիսին:

Քաղաքը մեր բողոքներն է, մեր բողոքի հարսությունը: Բողոքն էլ մտաողված են, որ ֆաղանը զարգանա երեւանցի, մայրաքաղաքին վայել տեղով, ֆաղանախնայության նորմերին համադասարան շնորհալով նաեւ ֆաղանացիների խելացի առաջարկություններն ու ցանկությունները:

ՐԱԿԱՆԱՅԻՆ ԿԱՐԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՄԱՍՆԱԿԱՆ ԿԱՐԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Լրացավ Կենսրոնի՝ նախկին Պիոներ թատրոնի 80-ամյակը: Ավագ եւ միջին սերնդի մարդիկ, մշակույթի եւ գիտության բազմաթիվ աշակերտներ գործիչներ լավ են հիշում իրենց հոգեւոր եւ մասնագիտական առաջին միջնակարգ դասընթացը, որ ստացել են Պիոներ թատրոնում: Երանի հիշում են իրենց հմուտ մանկավարժներին, այն հոգատարությունը, որով բացառված են եղել այստեղ: Գիշում են Պիոներական եռանդուն կազմակերպիչ Վարդան Պետրոսյանին, փողային նվագախմբի առաջին ղեկավար Ինկույայ Թեյմուրազյանին, ավիամոդելիսների խմբի ղեկավար Պետիկ Ավետիսյանին, գրական խմբակի անդամական ղեկավար Սուսաննա Բարսեղյանին եւ շատ ու շատ ուրիշներին:

վանվեց Երեւանի Բաղրամյան անվան մանկապատանեկան ստեղծագործության կենտրոնի գործունեության նմանակը մնաց ըստ էության նույնը մասաղ սերնդի արտադրողական կրթությունն ու դաստիարակությունը: Աստիճանաբար դադարեցվեցին թատրոնի վերանորոգման աշխատանքները, որ սկսվել էին 1985-86 թթ.: Ավագ անկում առիթ է նաեւ նրա գործունեությունը վարսյանի շնորհիւ անթույլատրելի էր երեխաների հետ նույն ինքնակրթությամբ աշխատել: Տարեցատի նվազեցին խմբերի թիվը, սիմբոլ էր, քննականաբար, դրանցում ընդգրկված երեխաների Բանակը: Խոսքն քվերի լեզվով, 1987-ին 5000 երեխա էր հաճախում 72 սիմբոլի 372 խմբակները, իսկ այսօր 1200 երեխա 29 սիմբոլի 115 խմբակները: Խմբակները չունեն հում, ջանքերով հիմնադրեցին 3 այլ ազատամարտիչների փառի թանգարանը: Մեր դարային խմբերը «Գարուն», «Կովկաս», «3այ առաջին», «Մասաղո» եւ «Երեւան», շարունակում են հիացնել հանդիսատեսին:

Վաղը կրկին անգամ ստեղծվել է Մրբոց թարգմանչաց տնիք մեր եկեղեցու եւ մեր մշակույթի տնիք է նույնիսկ հազարավոր երեխաներ, որոնք ստեղծվել են Մրբոց թարգմանչաց տնիքում: Ահա թե ինչպիսի տեղեկություններ ստացանք մենք Մրբոցանից:

- Վաղը հազարավոր երեխաներ, հավասարաչափ, մտավորականներ, արտերկրյա հյուրեր կլինեն Օշականում: 3այ գրեթե գյուղի մեծ հեղինակի անունը կրող եկեղեցում սրվելու է Ս. Պատարագ, որին ներկա լինելու է Վեհափառ հայրապետը: Նա իր օրհնությունն է բաշխելու բոլոր ներկաներին: Մրբոցանկաբաշխության ամփոփմանը զուգընթաց տեղի է ունենալու ժողովրդական տնայնաբնություն մասնակցությամբ երգեցիկ ու դարային խմբերի: Այդ օրն ամփոփվելու է մեկ մրցանակաբաշխություն եւ «Ս. Մետրոպոլիտան» դրամական գլխավոր ստանդարտի 3այասանի գրողների միությունը մրադեմեր է հանձնելու թարգմանական գործի այսօրվա վարժեցների: Գրական հայտագիրը

Մրբոց թարգմանչաց տնիք մեր եկեղեցու եւ մեր մշակույթի տնիք է

նույնիսկ խիստ հազարավոր են լինելու գրողներ ու թարգմանիչներ Ռուսաստանից, արաբական երկրներից, Կանադայից, այլ երկրներից: Մինչև տները թարգմանչական գործին նվիրված գրական հանդիպումներ ու ասուլիսներ են կազմակերպվել Երեւանում եւ Ծաղկաձորում:

Մրբոց թարգմանչաց տնիք, ըստ արդեն հաստատված ավանդույթի, գիտաժողովով են նույն մեր հայագետները «Ս. Մետրոպոլիտան» դրամական տեղի են ունենալու մասնակցությամբ չորսընթաց ընթերցումները: Դրանք գումարվում են հայ գրեթե ստեղծման 1600-ամյակի տոնակատարությունների բազմակողմ եւ նվիրված են Գարեգին Ա հայրապետի ծննդյան 70-ամյա եւ դրամական հիմնադրման 5-ամյա տարեդարձերին: Գիտական հետազոտությունները, որոնք ներկայացվելու են այս ընթերցումների ժամանակ, ունեն բավականաչափ լայն ընդգրկում: Մասնակցության եւ Ուկրաինայից երգեր, գրական եւ թարգմանական ավանդներ, հայ փոստերական ֆաղափարություն ու մշակույթի ընդհանուր եւ հայ գրաբանություն: Ընթերցումներին իրենց զեկուցումներով հանդես կգան ավելի քան 30 գիտնականներ:

Մրբոց թարգմանչաց տնիք, ըստ արդեն հաստատված ավանդույթի, գիտաժողովով են նույն մեր հայագետները «Ս. Մետրոպոլիտան» դրամական տեղի են ունենալու մասնակցությամբ չորսընթաց ընթերցումները: Դրանք գումարվում են հայ գրեթե ստեղծման 1600-ամյակի տոնակատարությունների բազմակողմ եւ նվիրված են Գարեգին Ա հայրապետի ծննդյան 70-ամյա եւ դրամական հիմնադրման 5-ամյա տարեդարձերին: Գիտական հետազոտությունները, որոնք ներկայացվելու են այս ընթերցումների ժամանակ, ունեն բավականաչափ լայն ընդգրկում: Մասնակցության եւ Ուկրաինայից երգեր, գրական եւ թարգմանական ավանդներ, հայ փոստերական ֆաղափարություն ու մշակույթի ընդհանուր եւ հայ գրաբանություն: Ընթերցումներին իրենց զեկուցումներով հանդես կգան ավելի քան 30 գիտնականներ:

Այս պայտասում իրականանում էին մեր մանկության երազանքները

Երեւանի մանկապատանեկան ստեղծագործության Բաղրամյան կենտրոնի (նախկին Պիոներ թատրոն) հիմնադրման 80-ամյակի կադակցությամբ Նվարդ Ասատրյանը գրուցում է Կենտրոնի սեփական Լուսա Ավետիսյանի հետ:

- Գիտելի, Բանի-Բանի սերունդներ են իրենց զեկուցական դաստիարակությունն ու մասնագիտական միջնակարգը ստացել մեր հյուրընկալ հարկի սակ եւ հետագայում դարձել վառ անհատակություններ մարտնասիկոս Սերգեյ Սերգեյանը, նկարիչ Գրիգոր Խանջյանը, Բանդակազոր Լեւոն Թոմասյանը, գրող Վարդան Պետրոսյանը, դարափոխի վարժեցներ Վանուս Խանձանի-Բանդ, Սուրեն Զանչուրյանը, դերասաններ Սեփակյան Սիմոնյանը, Իսխան Դարիբյանը, ռեժիսորներ Գրայա Դավիթյանը, Երվանդ Դավանյանը, երգչուհի Օֆելյա Զամբառույանը եւ ուրիշ անվանի մարդիկ, որոնք հարստացել են մեր ժողովրդի հոգեւոր-մշակութային գանձարանը, որոնցով մենք այսօր հպարտանում ենք:

Լուսա Ավետիսյանը (աջից) հարցազրույցի հեղինակի հետ:

Նյութատեխնիկական ժամանակակից բազա, դարային խմբերը հագուստներ, կոստյումներ, երաժշտական խմբերը գործիչներ եւ այլն: Օգտվելով առիթից կրկին ընդհանրապես նման եմ հայտնում Ուսման վարժարանի կուսակցությանը, որը մեծահոգաբար ստանձնեց Կենտրոնի առաջնեկի փողային նվագախմբի հովանավորությունը:

- Փոխվել են ժամանակները, փոխվել են ժամանակները... Պիոներ թատրոնն ուներ դաստիարակելու, մասնագիտական հմտություններ տալու հիմնական դասընթացներ, լավագույն ավանդույթներ: Կարողանում է հիմա 2եր կենտրոնի մանկավարժական կոլեկտիվը դաստիարակել այդ ավանդույթները:

դուրեցին նաեւ բազմաթիվ ընդհանրական հեռագրերն ու 33 Ազգային ժողովի նախագահ Արմեն Խաչատրյանի ուղերձը: Ի լրումն այդ ամենի, բոլորովին վերջերս, Ուսուցչի օրվա կադակցությամբ, 2եր ընդհանրական մանկավարժի թատրոնի կողմից բարձր գնահատված անձամբ 2եր մեծ ավանդը կենտրոնի անխափան ու նմանակալաց գործունեության մեջ 2եր սեփականության 20 դժվար տարիների ընթացքում: Այդ փաստը հույս է ներշնչում, որ այսուհետեւ մանկավարժների աշխատանքը կարժանանա ժողովրդական ավելի լուրջ ուսադրության: Մինչդեռ արեւմտյան կենսակերպի թելադրած մասնագիտական դաստիարակումը գնալով խորը բացասական կնիք է դնում մանուկների ու դաստիարակների բարոյապարտական նկարագրի վրա, դարձնում նրանց անձանայելի երբեմն նույնիսկ հարազան ծնողների համար...

- Եվ ինչպիսի դժվարին ժամանակներում հիմնադրվեց մանկական այս հրաշալի օջախը...
- Այո, 1933 թվականն էր: Նորաստեղծ Խորհրդային 3այասանը դեռ նույն չէր հասցրել թոթափել Սեծ եղեռնի եւ Առաջին համաշխարհային ու Բաղրամյանի թատրոնների ավերածությունների ծանր թեթեւ: Երկիրը լցված էր քուրսով, անօթեան ու սովալույն ռեբրով, երբ Ամիրյան փողոցում գտնվող մի փոքր շենքում հիմնադրվեց Պիոներ տունը: Գործող 4 խմբակներում փողային ժողովուրդների, նկարչական ու բանաստեղծական ընդգրկված էր ընդամենը 50 երեխա Շատ շատով այս հաստատությունը զարգացման լայն թափ առավ եւ 1932-ին, Աղասի Խանջյանի հանձնարարությամբ, իր փոքրիկ տունը փոխարինեց Սովակյան 3 հասցեում գտնվող շենքը: Թատրոնի (ճարտարապետ Ե. Բանե), որն իր ընդարձակ հարկի սակ հյուրընկալեց հազարավոր երեխաներին: Պիոներ դրամատիկականների թատրոններ բացվեցին հանրապետության արթնքեր Բաղրամյանում ու Երաններում, եւ Բաղրամյանը դարձավ դրանց գործունեությունը կողողի-նացնող կենտրոն յուրաքանչյուր գլխավոր շաբա: Տարեցատի աճեց նրա հեղինակությունը, ընդլայնվեց գործունեության ոլորտը:

- Մեր կենտրոնն այն եզակի հաստատություններից է, որտեղ լավագույն ավանդույթները ունենալով մեծ չեն, եւ երեխաների աղաքայի նկատմամբ սրտացավությունը միշտ էլ, անկախ ժամանակներից, մնում է առաջին տղանում: 3ույս ունենի, որ Լինսի հիմնադրամի խոստացած միջոցներով ի վերջո կվերանորոգվի ճարտարապետական արժեքներ կապիտալացնող մեր շենքը...

- Քանի որ արդեն ավարտին են մտնում նախագծային աշխատանքները, կատարածից վեր է, որ 2եր հույսերը մոտ աղաքայում ի վերջո կիրականանան:

- Մասաղ սերնդի դեզարդացիան այժմ արդեն ակնհայտ է: Եթե ումանց մեջ ինչ-որ զարգացում կա, ապա առավելապես միակողմանի, միագիծ: Չկան տարիային ընդհանուր բազմազան հետաքրքրություններ, չկա սովորելու, կայուն գիտելիքներ ձեռք բերելու անհրաժեշտության գիտակցումը: Օշակույթի, գրականության հետ նրանց առնչությունները խիստ սահմանափակ են...

- Այս առումով ինչպես հանրակրթական դպրոցի, այնպես էլ 2եր կենտրոնի նշանակությունը հասկալու է բարձրանում է: Եվ մեր նորաստեղծ ժողովուրդը միջին մեծաթե օժանդակի 2եր գործունեությանը, ամեն ղեկարգության համար, կարծում են, աղաք սերնդի կայացման գործը միջին լինի առաջնային: Ի՞նչ է ակնկալում կենտրոնը ներկայիս իշխանություններից:

- Վերջին մեկուկես տասնամյակում հանրապետությունում տեղի ունեցած սոցիալ-ֆաղափարական արմատական փոփոխություններն անդրադարձան նրա կյանքի բոլոր ոլորտների վրա: Նախկին Պիոներ թատրոնն այս առումով, կարծում եմ, բացառություն չէ: Կոնկրետ ի՞նչ կատարվեց Դուկաս Դուկասյանի անվան Պիոներ-դրամատիկականների Բաղրամյան թատրոնի հետ:

- Նախ, Պիոներ թատրոնը վերան-

- Այո, կարծում եմ, շատով մենք հնարավորություն կունենանք կապիտալացնել, բարելավել դաստիարակությունն ու դաստիարակությունը անցկացնել թատրոնում: Երեխաների հետ: Եվ չխամոլող ռեզուլտությամբ ու ավանդական եռանդով շարունակում ենք կազմակերպել հավաքներ, շաբաթը, զեկուցական խմբերի փառասուներ, համերգներ, բարեգործական ակցիաներ ծերանոցներում, մանկապատանեկան խմբերի աշխատանքների ցուցահանդես-վաճառներ, ինտելեկտուալ ու զվարճալի խաղեր... 1944-ին սեփական նախաձեռնությամբ ու

հումանիտար ժամանակներից, դրանց բերած հավասարակշռ փոփոխություններից, կենտրոնի 80-ամյա աշխատանքային փորձը դարձրեց վկայում է այն մասին, որ այս համակարգը մանուկների ու դաստիարակների արտադրողական համակարգումն ու դաստիարակության լավագույն ձեռն է մնում եւ, կարծում եմ, հարկ չկա այս թարգմանչացում կրկին հեծանքով հայտնագործել (այս թատրոնում են իրականացել շաբաթը մանկության երազանքները): Թարգմանչացումն անհրաժեշտ է դաստիարակել արդեն եղածը, անհրաժեշտ է ղեկարգել հոգատար վերաբերմունք, կարեւորը, որ չխափանվի այս կադակցի հանրուցու գործունեությունը:

Գրական բաժանմունքը՝ հույսահանուն Երազի անունով

3այասանի գրողների միության Երազի մարզային բաժանմունքը այսուհետեւ կկոչվի Հովհաննես Երազի անունով: Գյումրիում ծնունդ ժողովրդական բանաստեղծի անունը ժողովրդական ժամանակներում այս ուրույն, որը դեռ ղեկ է հաստատվել 395 նախագահության նիստում, միաձայն ընդունվեց բաժանմունքի վարչության երկու օր առաջ կայացած նիստում: Կիսին մասնակցում էին 395 նախագահ Լեւոն Անանյանը, Բարսեղյանը Դավիթ Սուրադյանը եւ Հովհի Հովհաննեսը:

Երազի գրական կազմակերպությունն այսօր միավորում է գրողների միության 9 անդամների եւ ուրույն թվով ավագ, միջին ու երիտասարդ տարիի ստեղծագործողները: Որ այստեղ էլ ներկա անդամային ժամանակներում այնուամենայնիվ գրական գործընթացը կանգ չի առել, վկայում են գրական թարգմանչական տեղագրող գործեր, հրատարակվող տարեկան 8-10 ժողովածուները: Երբեք է, դրանցից ոչ բոլորն են իսկապես արժեքավոր:

Ինչպես նույն կազմակերպության վարչության նիստում, եթե ստեղծագործական գործընթացը տեղի է ունենում գրողի գրասեղանի առջեւ, անհասադեպ, աղաք գրական մթնոլորտի ձեւավորման եւ մի շարք այլ հարցերում ուրույն դեր է ղեկարգում ստեղծագործական միությունը: 2նայած կատարվող նկատելի աշխատանքին, գրողների միության Երազի մարզային բաժանմունքը ոչ ինչ ղեկարգությունների առջեւ է կանգնում 88-ից ի վեր ինքնակալ աշխատանք չունենալու ղեկարգումով: 3ույս կա, որ 395 եւ մարզի ղեկավարությունն առաջիկայում այս հարցին մի համատեղ լուծում կգտնեն:

Մարզային գրական կազմակերպությունը նույն օրը մեծարժան միջոցառում էր կազմակերպել ավագույն գրող, թարգմանչաց Սուրեյ Թախմազյանի ծննդյան 80, արձակագիր 3երիկ Գեորգյանի եւ բանաստեղծ Վահան Սեւանի 60-ամյակների առթիվ:

Ծանապարհորդություն լուսապատկերներով

Եկեղեցունային փոսով ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ 3երգունյի Կալիֆոռնիա համալսարանի Ալիս Պիտերս դախիձում Մարյու Կարանյանն ու Ռոբերտ Զյուրիյանը հոկտեմբերի 7-ին ներկայացրել են լուսապատկերներ 3այասան եւ Դարաբաղ կատարած իրենց այցելության վերաբերյալ:

«Ժամանակի սահմանը: Ծանապարհորդություն 3այասանում եւ Դարաբաղում» ուղեցույց պլանի հեղինակներն իրենց ներկայացումը համեմելու են իրենց գրի համար նյութեր հայրապետի ժամանակաշրջանում: «Ժամանակի ղեկարգություններ է տալիս ինչպես 3այասանի, այնպես էլ Դարաբաղի մասին: Անցյալ տարվա իր առաջին հրատարակումից հետո այն դարձել է բեսսելլեր եւ վերջերս վերահրատարակվել:

Վերոհիշյալ միջոցառման հովանավորներն են 3երգունյի Կալիֆոռնիա համալսարանի հայ ուսանողների կազմակերպությունը եւ կենտրոնական Կալիֆոռնիայի 3այ ազգային (3այ դասի) կոմիտե:

Ինչպես նույն կազմակերպության վարչության նիստում, եթե ստեղծագործական գործընթացը տեղի է ունենում գրողի գրասեղանի առջեւ, անհասադեպ, աղաք գրական մթնոլորտի ձեւավորման եւ մի շարք այլ հարցերում ուրույն դեր է ղեկարգում ստեղծագործական միությունը: 2նայած կատարվող նկատելի աշխատանքին, գրողների միության Երազի մարզային բաժանմունքը ոչ ինչ ղեկարգությունների առջեւ է կանգնում 88-ից ի վեր ինքնակալ աշխատանք չունենալու ղեկարգումով: 3ույս կա, որ 395 եւ մարզի ղեկավարությունն առաջիկայում այս հարցին մի համատեղ լուծում կգտնեն:

Մարզային գրական կազմակերպությունը նույն օրը մեծարժան միջոցառում էր կազմակերպել ավագույն գրող, թարգմանչաց Սուրեյ Թախմազյանի ծննդյան 80, արձակագիր 3երիկ Գեորգյանի եւ բանաստեղծ Վահան Սեւանի 60-ամյակների առթիվ:

Տ. Օ.

Խաղերը հինգ մրցավարով

ՖԻՖԱ-ն մտադիր է հաջորդ մրցաշրջանից փորձարկել 5 մրցավարով խաղերի ստանդարտը: Մրցավարին եւ նրա 2 օգնականներին կապելանան եւս 2-ը: Նրանք կզսնվեն դարձաբեկի հետեւում եւ կօգնեն դաշտում գտնվող մրցավարին կողմնորոշվելու, թե արդյոք գնդակը հասել է դարձաբեկի գիծը, թե՛ ոչ:

ՖԻՖԱ-ն այս նորամուծությունը կկիրառի միջազգային տարբեր մրցաշրջանում, այդ թվում՝ Չինաստանում կայանալիք կանանց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում եւ Ֆրանսիայում անցկացվելիք կոնֆեդերացիայի գավաթի խաղարկությունում: Եթե, որ մրցավարների թվի ավելացման առաջարկն արել էր դեռեւս մարտին նախկինում հանրահայտ ֆուտբոլիստ, ներկայումս ՖԻՖԱ-ի գործկոմի անդամ Միշել Պլատինի:

ՀՀ հավաքականը կհյուրընկալվի Լվովում

Ֆուտբոլի Ուկրաինայի ֆեդերացիայի որոշմամբ 2003 թ. ապրիլի 2-ին նշանակված Ուկրաինա-Հայաստան ազգային հավաքականների ընթացակարգը կկայանա Լվովում: Հիշեցնենք, որ ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընթացակարգը մրցավարում էլ ուկրաինացիները Հայաստանի ընտրված հյուրընկալել էին Լվովում, որտեղ հաղթեցին 3-0 հաշվով:

Ինչ վերաբերում է Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականին հետ մրցախաղին, ապա ամենայն հավանականությամբ հանդիպումը կկայանա Դոնեցկում, չնայած, ըստ գործող կարգի, ֆեդերացիան հանդիպման վայրի մասին դաշտավոր է ՌեՖԱ-ին տեղեկացնել խաղից 60 օր առաջ: Առաջիկա խաղը հուլիսի հետ ուկրաինացիները կանցկացնեն Կիևի «Օլիմպիկան» մարզադաշտում եւ հուլիսին, որ խաղին ներկա կզսնվեն 70 հազար հանդիսականներ: Բնականաբար, այդ մարզադաշտում կկայանա նաեւ Ուկրաինա-Իսրայելի մրցախաղը, որը հավաքականի մարզիչների համոզմամբ, վճարով է լինելու Եվրոպայի առաջնության եզրփակիչ փուլի ուղեգրերի համար մղվող դայմարում:

Շեչենկուն հետաքրքրել է «Մանչեսթր յունայթեդին»

Իսպանական եւ անգլիական լիգայի շեչենկուն հաղորդման համաձայն, «Մանչեսթր յունայթեդին» գլխավոր մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը դաշտապետ է քննարկել իսպանական «Միլանին» եւ Ուկրաինայի հավաքականի հարձակվող Անդրեյ Շեչենկոյին: Ֆերգյուսոնը վաղուց ի վեր Շեչենկոյի երկրորդ-Շեչենկո հարձակողական երկրակի մասին: Վերջին ժամանակներս զգալիորեն աճել են ակումբի եկամուտները եւ ղեկավարությունը դաշտապետ է բավական գումար հասկացնել ուկրաինացի ֆուտբոլիստին գնելու համար: Ներկայումս Ֆերգյուսոնի տրանզիկցիայի սակն են հարձակվողներ վան Սիսեյրոյը, Նուսկայթը եւ ուրուգվայցի Ֆոլանը: Մարզիչն հարկավոր է արդյունավետ ֆուտբոլիստ:

Վնասվածից ապահովվող Շեչենկուն այժմ «Միլանում» առաջատարների շարքում չէ, այնուհետ որ Բեռլինում իր Գալիանին կարող են համաձայնել Ֆերգյուսոնի առաջարկին: «Միլանում» այժմ գերազանց է հանդես գալիս Ֆիլիպո Ինձագին՝ այլի ընկնելով բարձր արդյունավետությամբ: Նա դարձել է առջիկ գծի առանցքային խաղացողը: Ասֆանաբար կոլեկցիան է մերկում նաեւ աշխարհի չեմպիոն քաղաքացի Ռիվալոնո: Այնուհետ որ, աստիճանավոր է «Միլանը»՝ սրանքների հանի Շեչենկոյին: Գործարք կարող է լինել ունենալ հունվարին, երբ Եվրոպայում կսկսվի սրանքների քաղաքը: Ըստ նախնական հավանականի, Ֆերգյուսոնը կարող է Շեչենկոյի համար «Միլանին» առաջարկել 15-20 մլն ֆունտ ստեռլինգ: Եթե գործարքը ձայնակվի, ապա Ֆերգյուսոնը դաշտապետի տարբերակ ունի 10 մլն ֆունտ ստեռլինգի էլուր Գուլլեսենի համար:

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է աշխարհի ուժեղագույն ախմաստներին եւ ախմաստներին հերթական վարկանիշային ցուցակը 2002 թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ: Նոր ցուցակում նորույթ կա առաջին անգամ հրապարակվել են այն ախմաստների ցուցակները, որոնց վարկանիշը բարձր է 1800-ից: ՖԻՖԱ-ն իր առ-

նել է իր դիրքը: Պեժեր Լեկոն 8-րդ տեղից տեղափոխվել է 6-րդ հորիզոնական, իսկ ահա Պոնոմա-րյովն ու Բարեբե, որոնք զբաղեցնում էին 6-րդ եւ 7-րդ տեղերը, մեկ հորիզոնականով նահանջել են: Իվանչուկն ու Սորոգեիչը տեղերով փոխվել են:

100 լավագույն ախմաստների ցուցակում ընդգրկված են չորս

կից Սերգեյ Սովսիսյանը 2651 վարկանիշով 39-րդ տեղում է: Լախոդ ամսվա հետ համեմատ Սերգեյի վարկանիշը նվազել է 3 կետով, որի դաժանողով նա նահանջել է 4 հորիզոնականով: Լավագույնների ցուցակում հայ չորրորդ ախմաստը Սմբատ Լուսինյանն է (2627, 63-րդ տեղ): Սմբատն այս անգամ զբաղված լինելով ախմաս-

(2389, 50-րդ տեղ): Հարկ է նշել, որ Լիլիթն աշխարհի երեսուսուրդ ախմաստներին վարկանիշային ցուցակում զբաղեցնում է բավական բարձր 4-րդ տեղը: Աշխարհի ուժեղագույն դաժանիների ցուցակում առաջատար դիրքերում են Լեոն Արոնյանը (2581, 11-րդ տեղ) եւ Գաբրիել Սարգսյանը (2568, 18-րդ տեղ):

Հայ ախմաստները ՖԻՖԱ-ի վարկանիշային ցուցակում

ջել խնդիր է դրել հետազոտում ցուցակում ընդգրկել այն ախմաստներին, որոնց վարկանիշը սկսում է 1000-ից: Այսօրվա, մոտ աղաքայում ՖԻՖԱ-ի վարկանիշային ցուցակը կարող է ընդգրկել աշխարհի ավելի քան 500 հազար ախմաստներ:

Ինչպես եւ նախորդ ամիսներին, հերթական վարկանիշային ցուցակը վստահորեն գլխավորում է աշխարհի 13-րդ չեմպիոն Գաբրի Կաստարովը (2838): Լավագույն սասնյակում տեղ են զբաղեցրել նաեւ ռուսաստանցի Վլադիմիր Կրամնիկը (2807), հնդիկ գրոսմայստեր Վիվանաթան Անանդը (2755), անգլիացի Մայլ Ադամսը (2745), բուլղարացի Վեսելին Թոփալովը (2745), հունգարացի Պեժեր Լեկոն (2743), աշխարհի ներկայիս չեմպիոն ուկրաինացի Ռուսլան Պոնոմարյովը (2743), ռուսաստանցի Եվգենի Բարեբե (2737), ուկրաինացի Վասիլի Իվանչուկը (2709) եւ ռուսաստանցի Ալեքսանդր Սորոգեիչը (2707):

Նախորդ ամսվա հետ համեմատ սասնյակի կազմն անփոփոխ է մնացել: Որոշ տեղափոխվել է կասարովը սասնյակի ներսում, ընդ որում առաջին հնգյակը դաժանա-

Վասիլի Իվանչուկ

հայ գրոսմայստերներ: Ամենաբարձր վարկանիշ ունի միջազգային գրոսմայստեր Վլադիմիր Զակոբյանը: Նա 2689 վարկանիշով 16-րդ տեղում է: Հակոբյանը նախորդ ամսվա հետ համեմատ դաժանել է թե իր վարկանիշը, թե ցուցակում իր տեղը: Հաջորդը Ռաֆայել Վահանյանն է (2667, 28-րդ տեղ): Նա եւս դաժանել է իր նախորդ դիրքը ցուցակում: Չեխիայում բնակվող մեր հայրենա-

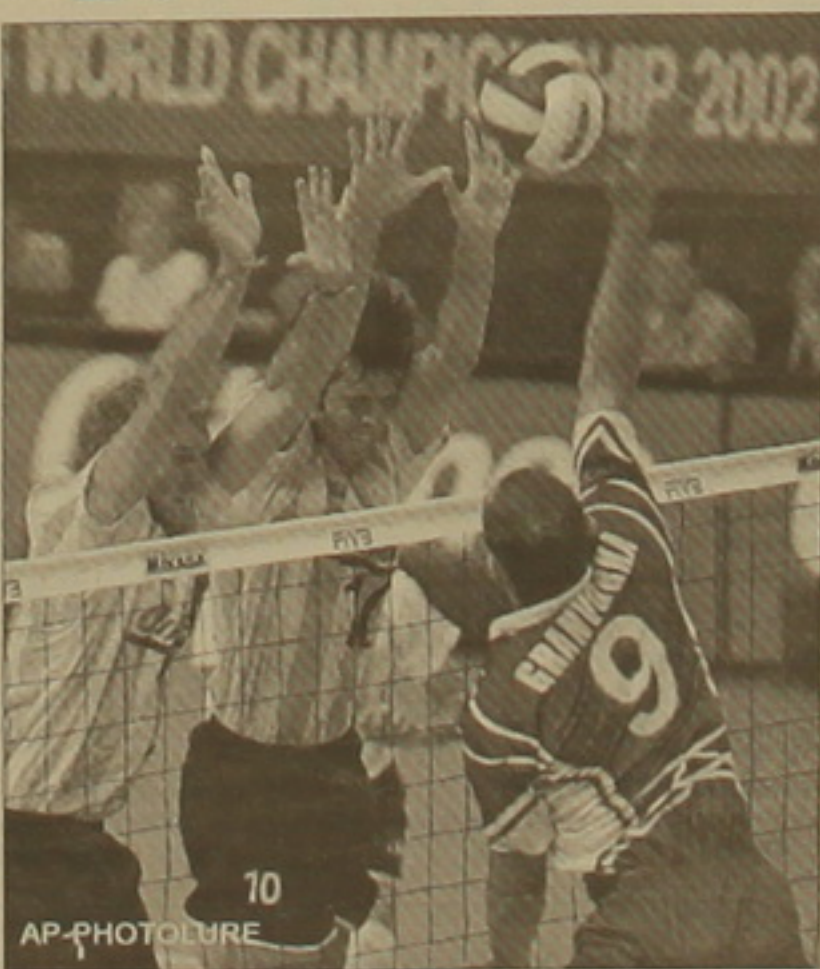
սային ակադեմիայի հիմնադրման աշխատանքներով, հազվադեպ է մրցաբարձր մասնակցել, ուստի զարմանալի ոչինչ չկա, որ ցուցակում 5 տեղով նահանջել է: Աշխարհի ուժեղագույն ախմաստներին ցուցակում են նաեւ Վիվանաթան Անանդը (278), Վեսելին Թոփալովը, Բորիս Գելֆանդը (277-ական), Պեժեր Լեկոն (275), Ալեքսանդր Սորոգեիչն ու Վասիլի Իվանչուկը (274-ական), Վլադիսլավ Տկաչովը (273): Հայ ախմաստներից 100 լավագույնների ցուցակում ընդգրկված են վեցը Սերգեյ Սովսիսյանը (265, 34-րդ տեղ), Վլադիմիր Զակոբյանը (265, 36-րդ տեղ), Արսեն Սիմա-սյանը (261, 55-րդ տեղ), Անոս Անասայանը (260, 78-րդ տեղ), Լեոն Արոնյանը (259, 95-րդ տեղ) եւ Կարեն Արյանը (258, 100-րդ տեղ): Եթե, որ վարկանիշային ցուցակը հրապարակվել է սեպտեմբերի 20-ի դրությամբ, այնուհետ որ այնտեղ հավելի չեն առնված վերջերս ավարտված արագ ախմաստի Եվրոպայի առաջնության արդյունքները, որում զերազանց խաղաց Սերգեյ Սովսիսյանը նվաճելով մայրցամաքի չեմպիոնի կոչումը:

Հայ ախմաստներին 50 լավագույնների ցուցակում ընդգրկված են միջազգային գրոսմայստերներ Լիլիթ Սկրյանը (2409, 36-րդ տեղ) եւ Էլինա Գանիբյանը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կիսաեզրափակիչի մասնակիցները հայտնի են

Արգենտինայում ընթացող վոլեյբոլի շոսմարդկանց աշխարհի առաջնությունում հայտնի դարձան այն չորս ուժեղագույն հավաքականները, որոնք կփոխարինեն Պարագվեյը: Հաջող են հանդես գալիս Ռուսաստանի հավաքականի վոլեյբոլիստները, որոնք հերթական հաղթանակ տանելով, մասնակցաբար փակիչի Բառնոյի Եզրափակիչում ռուսների մրցակիցը Հունաստանի ընտրված էր: Վերջին տարիներին ռուսները չորս անգամ դաժանել են իրենց աշխարհի առաջնության ընտրված մրցավորներին եւ վոլեյբոլի համաշխարհային լիգայի մրցաշրջանում: Այնուհետ որ, Հունաստանի ընտրվածն ռուս վոլեյբոլիստների համար անհարմար մրցակից էր: Բայց ի դաժան Գենա-րի Շիդուլիսի սաների, նրանք հաղթանակներ հոգեբանական ծանր բեռը եւ հիանալի անցկացնելով ողջ հանդիպումը՝ տղամարդիկ հաղթանակ տանեցին: Հաղթանակի համար դաժանագույն ընդամենը 1 ժամ 17 րոպե: Ընդ որում, հուլիսին չհաջողվեց Գենալը գոնե մեկ խաղափուլ: Չնայած դրան, հաղթանակը հեշտ չլինեց: Ռուս վոլեյբոլիստներից դաժանագույնները են խաղում ողջ կարողությունները, դրսևորել իրենց

AP-PHOTOURE

վարժեությունը: Ի վերջո, գրանցվեց 3-0 հաշիվ (25-22, 25-22, 25-21): Կիսաեզրափակիչում Ռուսաստանի հավաքականն ուժեղ կշարժի ֆրանսիացիների հետ: Վերջիններս սենսացիոն հաղթանակ տանեցին արգենտինացիների նկատմամբ՝ 3-1: Կիսաեզրափակիչի մյուս զույգը կազմել են Բրազիլիայի եւ Հարավսլավիայի հավաքականները: Բրազիլացի վոլեյբոլիստները չափազանց համառ ու անզիջում մրցադաշտում առավելության հասնելու իսպառնիքներով նկատմամբ (3-2), իսկ ահա հարավսլավացիների առավելությունը դորսուգալացիների հետ խաղում արտահայտվեց 3-0 հաշվով:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԳՎԱԾ

Վիճակահանությունն անվանեց մրցակիցներին

Հնդկաստանի խաղարարաղ խաղում կայացել է ախմաստի աշխարհի գավաթի 2-րդ խաղարկության մասնակիցների վիճակահանությունը: Տղամարդկանց եւ կանանց մրցաբարձր մասնակիցները վիճակահանությամբ բաժանվել են չորս խմբերի՝ յուրաքանչյուրում 6-ական ախմաստ:

Տղամարդկանց մրցաբարձրում նախնական փուլի խմբերի կազմերն այսօրվա են.

«A» խումբ. Իվանչուկ, Ցոյան, չուան, Մալախով, Վեսելովի, Մաչեյա, Յուլիաբե:

«B» խումբ. Դրեբել, Ազմայիարաբալի, Ռուբլովսկի, Ռաջաբով, Երմոլինսկի, Կոբեզ:

«C» խումբ. Անանդ, Կասիմջանով, Սյույ Ցոյան, Շաչիկիրան, Համրուչի, Ալ Սոդիախի:

«D» խումբ. Սորոգեիչ, Շորթ, Բեյլավսկի, Էլվես, Խարիկիցեա, Գանգուլի:

Կանանց մրցաբարձրում եզրափա-

կիչ փուլի ուղեգրերի համար դայմար կոնքեն հետեւյալ ախմաստներին.

«A» խումբ. Չիբուրգանիժե, Կոփալեւկայա, Չիլիսե, Մասվեւա, Լի Ռուֆան, Խարիկա:

«B» խումբ. Կամալիճ, Սեֆանովա, Սյույ Յուլիսուա, Խուրցիժե, Վիյալակովի, Սվաշի:

«C» խումբ. Իոսելիանի, Կոնեբու, Կոստենյուկ, Սեմովայա, Կրուս, Թիմուսի:

«D» խումբ. Չժու Չեն, Վան Պին, Պեն Չժանցին, Դիորակովսկա, Ռամասովա, Մինակի:

Խմբերում լավագույն արդյունքի հասած 2-ական ախմաստները դայմար կբարձրակեն հաջորդ փուլում:

Արդեն առաջին տուրում տեղի կունենան մի քանի հետաքրքրական հանդիպումներ՝ Ռուբլովսկի-Դրեբել, Սորոգեիչ-Շորթ, Մասվեւա-Չիբուրգանիժե, Սեֆան-Սյույ Յուլիսուա:

Հանդիպումը հետաձգվել է

Հոկտեմբերի 16-ին նշանակված ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության իսրայել-Կիպրոս ընտրական մրցախաղը տեղափոխվել է 2003 թ. ապրիլ: Նման որոշում է կայացրել ՌեՖԱ-ն՝ հաշիվ առնելով այն հանգամանքը, որ իսրայելի ֆուտբոլի ֆեդերացիային այդպես էլ չհաջողվեց խաղի անցկացման վայր գտնել: Հիշեցնենք, որ իսրայելում հիմնականում իրավիճակի հետեւանով ՌեՖԱ-ն արգելել էր այդ երկրի հավաքականին եւ ակումբներին միջազգային հանդիպումներ անցկացնել սեփական հարկի սակ: Եվ եթե իսրայելական ակումբները կարողացան չեզոք դաշտում խաղեր անցկացնել, ապա հավաքականին դա չհաջողվեց: Կիպրոսի հավաքականի հետ հանդիպումը իսրայելցիները ցանկանում էին անցկացնել Անգլիայում, սակայն անգլիացիները հրաժարվեցին մարզադաշտ տրամադրել:

Օրվա հետքերով

ԱԼԷԽԱՆԵՐ ԵՆՈՒՅՈՒՆԵՐԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

Թունավոր խայծ, որ Ջավախի է կոչվում

Քիմիան կայացած ԱՊՀ վերջին գազաբաժնորդից, ավելի կոնկրետ՝ այդ քաղաքակրթությունում Պուսին-Շեարդանով հանդիպումից հետո այնտեղի տրամաբանություն է ստեղծվել, կարծես Ռուսաստանի և Վրաստանի միջև խորացող սարածախարությունները հարթման փուլ են քննարկել:

Դա չափազանց մեծ նշանակություն ունի Հայաստանի համար, որը մշտապես կարելի էր և Վրաստանի ներքին և արտաին կայունությունը՝ էլեմենտի իր կենսական և անվտանգության աստիճանից:

Գազաբաժնորդի հաջորդ օրը սարահանակ զուգադիտությամբ Հայաստան ժամանեց Ռուսաստանի հայերի միության ղեկավարությունը՝ միության ղեկավար Արա Արսևյանի և Անդրանիկ Միրանյանի գլխավորությամբ: Երկու իրադարձությունների զուգադիտությունը սարահանակ չէին անվանի, եթե Հայաստանում Ռուսաստանի փախաբեկ, փախաբեկ Անդրանիկ Միրանյանը չափեր մի աստիճանով ու խիստ հավանական հայտարարություն «ես գտնում եմ, որտեղ քուլացած է մասնագետ լինի Վրաստանը, այնտեղ լավ Հայաստանի համար: Որովհետև նույնիսկ քուլացած վիճակում Վրաստանը կարողանում է որոշակի ոլորտներ ստեղծել Հայաստանի համար»:

Իհարկե, որտեղ մեկի համար գաղտնի չէ, որ Վրաստանը կարողանում է իսկապես Հայաստանի համար առանձին դեղորայք արտադրություններ ստեղծել, եթե հասկանալի և նախապես հարաբերությունները մեր օգտակարական դաշնակցի համարող Ռուսաստանի Դաշնության հետ, օգտակարական սերտ համագործակցությունը թուրքիայի, Ադրբեյջանի հետ, ներքին անվտանգության հետևանքով Հայաստան մտնող կառույցների անվտանգության բացակայությունը, ինչպես նաև հակահայկական խորացող հարձակությունը:

Սակայն, հասկանալի անգամ այս հանգամանքները, Հայաստանի դաշնակցական քաղաքականությանը երբեք կհարկվի, կոչ հաղթականություն չեն վարել Վրաստանի հետ՝ փորձելով դաշնակցությունը օգտակարան հանդուրժողականությունը: Այս ֆոնի վրա Անդրանիկ Միրանյանի հայտարարությունը կարելի է հասկանալ որպես Հայաստանի իշխանություններին արված հրժեղ առաջարկ՝ կամ հնարավորինս չեզոք դիրք

գրավել այն զարգացումների կառավարությամբ, որոնք տեղի են ունենում Ռուսաստանի և Վրաստանի միջև, կամ լավագույն դեղորայք օժանդակել Ռուսաստանին:

«Ինչպե՞ս» հարցին Միրանյանը ես դասաստան ունի, որը նրա շուրջում էլ հնչեց չափից ավելի բացահայտ. «Կարծում եմ, ծիծեկ կլինի, որ Վրաստանը իմ նավարությունն սա ջրավախարությունը՝ հետագա բարդություններից խուսափելու համար»:

Չի՞տեղեմ, որ Վրաստանը, օգտագործելով յուրահայտությունը ինչ քան հարմար առիթ, բոլոր մակարդակներով Հայաստանին կենսական էր Ջավախում իր անջատողականությունը հրահրելու մեջ: Ավելին, նրանց այս հարցում օգնում էին ներհայաստանյան ինչ-ինչ խմբավորումներ՝ Հայաստանին իսկապես նման մեղադրանքներ ներկայացնելու միջոցով: Այս սեպտեմբերից միայն այն փաստը, որ Անդրանիկ Միրանյանը, լինելով ՈՂ փախաբեկ և ազգությամբ հայ, հենց Հայաստանում է բարձրացնում Ջավախի ինքնավարության հարցը, ինչին արդեն էլ ներսի, էլ դրսի, սվալ դեղորայք ենցնում Վրաստանի ուժերի համար անհարկությունների դարձար հող է նախադասարանում, որը հող է անկանխատեսելի հետևանքներով:

Չարանալին սակայն այն է, թե ինչ հետևությամբ է Միրանյանի նշած խայծը կրկ սալիս փախաբեկ մեր վերահասվել: Երեկ Աժ-ում նախկին ԱժՄ-ական, այժմ Հանրապետական կուսակցության անդամ (ի՞նչպե՞ս, որ ՀՀԿ-ն Հայաստանում իշխող կուսակցություն է) Ֆիլարեթ Բերիկյանը, որն, ի դեպ, Ջավախից է, հայտարարեց. «Վրաստան այս սարածախարանում ավելի աստիճանով կարողանա զարգացնել իր արտադրությունը, եթե նրա այդ երկրի հետ «այդ լեզվով» չէ, որ ղեկ է խոսել»:

Բերիկյանն, իհարկե, նոր այրուքն են նոր լեզու իշխանություններին չառաջարկեց և քերտ չի էլ կարող առաջարկել, բոլոր դեղորայքն իստեղծ ավելի հեշ է: Սակայն միայն այն փաստը, որ երկրի կառավարող կուսակցության անդամը, այն էլ Աժ դաշնակցություն, ներկայիս հակասական և լարված այս իրավիճակում նման հայտարարություն է անում, անվազն ղեկ է զիսակցի դրա հետևանքները:

ԳՈՒ ԱՐԲԱՏԱՅՄԱ

Հայաստանի ՉԼՄ-ները հեռու են եվրոդոլարական չափանիշներից

Մեր պայմանները՝ նույնպես

«Մամուլի ազատությունը Հայաստանում, եվրոպական գնահատականը» թեմայով երեկվա սեմինար-համարումը կազմակերպել էր «Հասարակական երկխոսության և զարգացումների կենտրոնը»: Զեմարյանը նյութը Հայաստանի վերաբերյալ ես խորհրդարանական վեհաժողովում ներկայացված զեկույցի՝ մամուլի վերաբերյալ մասն էր: Ըստ ես իմ նախադրանքով Հայաստանի վերաբերյալ զեկույցի է N 1304 բանաձևով, «Արգելադրվում է հիմնականում կարծիքով ՉԼՄ-ները հիմնականում ազատ են գրել ինչ ուզում են: ՉԼՄ-երի ազատության առումով Հայաստանում չի ապահովվում իրավունքները վերաբերյալ, վարչական խոչընդոտներով կամ ֆալսիֆիկացիայով, որտեղ արհեստավարության ու լրագրողական էթիկայի առկա մակարդակով, որը աստիճան է եվրոպական չափանիշներից»:

Երեսնի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Լավասարյանը նման գնահատականի համար մի քանի հանգամանակներ նշեց: Նախ, դա «Ա1+»-ի «դաշնակցություն» էր, ապա այն հանգամանակով, որ ՀՀ իշխանությունները սովորել են աշխատել միջազգային կազմակերպությունների հետ: Մինչդեռ ընդդիմությունը, ըստ որն Լավասարյանի, այնքան էլ զարգացած կառույց չէ: Որտեղ ես մեկ կարելի հանգամանակ էմՄԻ-ի նախագահը նշեց, որ նման գնահատականները կախված են սվալ րախից այդ երկրի նկատմամբ եղած հետաքրքրությունից: Այս առումով, Հայաստանի փախաբեկ զարգացումները մեծ հետաքրքրություն չեն ներկայացնում ի սարբերություն մեր հարևան երկրների: Բորիս Լավասարյանը նաև նշեց,

որ, ըստ իրեն, Հայաստանի վերաբերյալ վերը նշված գնահատականում դասձանոն ու հետևանք ռուտ են սրված: Այսինքն ՉԼՄ-ների ազատության առումով Հայաստանում չի ապահովվում իրավունքները վերաբերյալ, փախաբեկ կան ծնունդներով:

ՉԼՄ-ների կովկասյան ինստիտուտի փոխնախագահ Մարկ Գրիգորյանը կարծիք հայտնեց, որ, մի կողմից, եզրակացությունը մեղ է: Մյուս կողմից, մեր մամուլում բոլոր սեպակի կարծիքներ կարելի է կարդալ: Բայց, ըստ որն Գրիգորյանի, որտեղ կենսական կարծիք հողը դրվար է, աստիճանում աստիճանում է ոչ թե լրագրողական, այլ փախաբեկ չափանիշներով:

Չեռուսաստանյան և ռադիոյի հանձնաժողովի նախագահ Գրիգոր Ամալյանը չի անստիճան, թե ուղիղ կաղ կա վարչարարության և լրագրողական ոլորտի նկատմամբ ի տեղի չի միջին:

«Ազատություն» ռադիոկայանից Արմեն Դուլյանը, հայտնեցով իր սուբյեկտիվ կարծիքը, նշեց, որ մեր լրագրողական դաշն «ստատյուն» է 3 հիվանդություն: Նախ, կուսակցական մամուլը ծաղկում է: Հետո չունեն լրագրողական էթիկա: Եվ երրորդ, հանրային լրագրողությունը համոզված են, որ ղեկ է արահայտել սվալ դաշնի իշխանությունների կարծիքը:

Արմեն Դուլյանն իր խոսում, ոգեւորվելով, հասավ այնտեղ, որ սեպակական գնահատականներն իր կողմից հանրային նկատմամբ էթիկայի կանոններից դուրս եկան: Նա չի ստիճանում մեր թերթի մեջ մեղադրելով կուսակցականության մեջ: Այնինչ մեկ անգամ չէ, որ «Ազգը» հայտարարել է, թե ինչ կու-

սակցական դաշնակցություն չէ, այլ ռասկավար և ազատական գաղափարների կրող: Ասողին լսող է ղեկ:

Արմեն Դուլյանը հասկալիս կուսակցական ռասկավար մամուլի դեմ խոսելիս երեկ մոռացել էր, որ իր ռադիոկայանը ԱՄՆ կառավարության, ըստ էության, զրոյալ մակարդակի կուսակցության կողմից է ֆինանսավորվում և զբաղվում:

Բացի այդ, հանրապետության ներսից ֆինանսներ ձեռք բերելու խնդիր չունենալը դեռ չի նշանակում, թե լրագրողական ոլորտի նկատմամբ ու էթիկան «զոյաճեց» են միայն «Ազատություն» ռադիոկայանի երթում: «Ա1+»-ի փակվելով հեռուստաթերթից այլակարծության վերանալու մասին որն Դուլյանի խոսքերն չի անստիճան «Շանթ» հեռուստաընկերության սեփական Արուր Եզեկյանը: Վերջինս փաստեց, որ կոնկրետ այս դաշնին իրենց նկատմամբ փախաբեկ ծնունդ չկա:

Այս աստիճան ավելի կարելի էր մի հետաքրքրական փաստ, որ Եզեկյանի նախագահը: Պարզվում է, հիշատակվող զեկույցի ինտերնետային անգլերեն սարբերակում արտադրող մի սող էլ կա Հայաստանի լրագրողների մասին, որ վերջինների ավելի մեծ գումար վերցնելու սարբերակով են աշխատում:

Եվ առավել հետաքրքրական է, որ նշված սողը բացակայում է ինտերնետային ֆրանսերեն սարբերակից:

Սա ոչ միայն վիրավորական է, այլև կոնկրետ փաստի կարիք ունի, այլապես ես մոնիտորինգի խմբի զեկույցի՝ ՉԼՄ-ներին վերաբերող մասը (զոն) խիստ մակերեսային տրամաբանություն է բողոքում:

ԱՐԱՆԻՍ ԿՐԻՍՏՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարը հերքում է «Ազատության» տեղեկությունը

Երեկ լրագրողների առջև հասուկ հայտարարություն արեց ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանը: Խոսելով «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդած տեղեկության մասին է, որտեղ նշվել է, թե Վարդան Խաչատրյանը հայտարարել է, որ ամերիկյան կողմը խոչընդոտում է մեր՝ ԱԶԿ-ին անդամակցելուն: Ընդհակառակը՝ Վարդան Խաչատրյանն ասել է, որ ամերիկյան կողմը բոլոր ներկայացված հարցերի կառավարությամբ դաշնակցականություն է հայտնել աջակցելու: «Հասկալիս ԱԶԿ անդամ դառնալու համար ի սվալ-

թեր»>: Ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարը մասնավորապես նշեց, որ հայ-ամերիկյան միջկառավարական հանձնաժողովի նիստի մասին խոսելիս ինչ երեք չի հայտարարել, որ ամերիկյան կողմը խոչընդոտում է մեր՝ ԱԶԿ-ին անդամակցելուն: Ընդհակառակը՝ Վարդան Խաչատրյանն ասել է, որ ամերիկյան կողմը բոլոր ներկայացված հարցերի կառավարությամբ դաշնակցականություն է հայտնել աջակցելու: «Հասկալիս ԱԶԿ անդամ դառնալու համար ի սվալ-

թանք իրենք են աջակցել», նշեց նախարարը և ավելացրեց, որ դա ղեկ է տեղի ունենալ սեպտեմբերին, բայց սեպտեմբերին դաշնակցական հետադարձ ինտերնետային հարցումը մինչև նոյեմբեր: Մասնավորապես այն էր, որ Հայաստանը չի հասցնի Մախաբեկ օրենսգրքի փոփոխություններն ընդունել: Այդ դաշնակցական էլ որոշվել է, որ հոկտեմբերին տեղի կունենա աշխատանքային խմբի խիստ, իսկ դեկտեմբերին նախարարների կոմիտեի նիստում անդամակցության հարցը կլուծվի:

Ա. Մ.

Կորել է

Նախարար Արսաբեկ Բզնունու BT 006471 դիտյունը՝ ստացված 1981 թ. բժշկական ուսումնարանից: Համարել անվավեր

ՆՈՐԱՐԱՐ ՓՈՐՁԱՌԱՎԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԿԵՆՏՐՈՆ
ԵՕՍԿ
 ՄՐՅՈՒՅԹԻ ԿԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

2003 թվին կայանալի վեներիկի 50-րդ արվեստի «Բիենալե»-ում Հայաստանի տարածարի աշխատանքների ընտրության համար կազմակերպվում է նորարարական արվեստի ցուցահանդես-մրցույթ:

Մրցույթի ժայնանների համար խնդրվում է դիմել հետևյալ հասցեով՝

ՆՓԱԿ, Երևան, Փավստոս Բուզանդի 1/3
 հեռախոսներ՝ 56.82.25 և 56.83.25, ֆաքս 56.73.28
 էլ. փոստ accea@netsys.am
 Ցուցահանդեսը բացվելու է դեկտ. 16, 2002 թ.
 Գրանցման ժամկետը՝ հոկտ. 31, 2002 թ.
 Աշխատանքների հանձնման ժամկետը՝ դեկտ. 10, 2002 թ.

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1991 թ. արտադրության սպորտ. OPEL KALIBRA ավտոմեքենա, վազը 180 000, գույնը՝ կարմիր, SONY մագնիսոֆոն, էլեկտրական առակիներ, անվտանգության համակարգ, ABC արգելակներ (բորս կոմպյուտեր) և ավտոմատացված համակարգ: Անաստեղծված է:

Հեռ. 09423833

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել
Հայաստանի ֆոնդային բորսայի անդամ բորոքրադիս ընկերությունը

Արթուրյան ՍՊԸ 1. Երևան, Կոմիտաս 22/50 Հեռ.՝ 222725, 278469	Հեռ.՝ 542674	Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ 1. Երևան, Ազատության 7 Հեռ.՝ 526417, 569680
Ալիսանյան Բորոքր ՍՊԸ 1. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա Հեռ.՝ 41206	Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ 1. Երևան, Զախյան 8/19 Հեռ.՝ 581578, 566448	Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ 1. Գյումրի, Արուսյան 242-1 Հեռ.՝ 23109, 30868
Ալիսանյան ՍՊԸ 1. Երևան, Ռոստոմյան 21, բն. 41 Հեռ.՝ 454112	Արժեթղթերի ՓԲԸ 1. Երևան, Կոյունի 19/1 Հեռ.՝ 542125	Դիմադրող Ինվեստ ՓԲԸ 1. Երևան, Նախարարական 50/26 Հեռ.՝ 521812, 528778
Այս Երզրուցի ՍՊԸ 1. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27 Հեռ.՝ (051) 22422	Երևան-Բորոքր ՍՊԸ 1. Երևան, Թումանյան 32/16 Հեռ.՝ 544657, (09)400699	Ռեզես ՓԲԸ 1. Երևան, Վարդանանց 13 Հեռ.՝ 544527
Ամերիկա Ինվեստ ՓԲԸ 1. Երևան, Բաղդասարյան ոլոր. 6, բն. 2 Հեռ.՝ 524040, 524140	ԷՊ-ԲԻ Սեքյուրիթի ՍՊԸ 1. Երևան, Մաշտոցի 40ա/1 Հեռ.՝ 532815	Վրինգ ՍՊԸ 1. Երևան, Ամիրյան 24/5 Հեռ.՝ 531805
Այս Բորի Դի Տրաստ ՍՊԸ 1. Երևան, Հայաբյան 47, բն. 31 Հեռ.՝ 348837, 277814	ԷՍ ՎԵՐՈՋ ՍՊԸ 1. Երևան, Գալի ոլոր. 57, բն. 15 Հեռ.՝ 640804	Տոնոն ՍՊԸ 1. Երևան, Դեղասան 2 Հեռ.՝ 545477, 545407
Արդշիրյան ՍՊԸ 1. Երևան, Թումանյան 28/20	Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ 1. Երևան, Հանրապետության փող.49/2 Հեռ.՝ 620600	

Armex
 Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
 Armenian Stock Exchange

2002 թ. հոկտեմբեր 10-ի առևտրային նստաբացում

ԱՐՇԵԹԳՐԵՐԻ ԳՆԱՆՆԵՐ

Տնայնորդ Issuer	Հայտ ABBR	Հարկ Linked	Ավճ. Bid			Վաճառ Ask			Կատարված գործարքներ Transactions				
			Լավագույն գին Best price	Պր. կոն. գին Avg. price	Խառն գին Total	Լավագույն գին Best price	Պր. կոն. գին Avg. price	Խառն գին Total	Գն. գին Day low	Առավ. գին Day high	Պր. կոն. գին Avg. price	Արժ. գին Total	Տնայն. գին Volume
ՄԻՇԿԻՆԻ ՄԻՇԿԻՆԻ	ASHBPI	B	37.0	37.0	20.000	58.000.0	58.000.0	7	37.5	37.5	37.5	3.607	135.262.5
	HELM	B				38.0	38.0	7.064					

* Զրպատված գնման/վաճառքի տրանզակցի/տարաբնուի հայերը առևտրային նստաբացի փակման դրությամբ
 ** 4 կից քուլացած հարավում քաղաքական ընկերության հասարակ անվանման քաղաքական հարավում է Արմենյան քաղաքական դեղորայք 4 կից հետ նշվում է CO
 134-ում ներկայումս ցուցված է 165 աժոքուր: Տեղեկությունները մեղադրվում են ՀՀԿ-ում ցուցված այն աժոքուրների վերաբերյալ, որոնցով սվալ առևտրային Այ տեղեկությունները հարավակրում են ինտերնետային կայքում www.armex.am